

Bölüm 27

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE İMAM-HATİP LİSELERİNİN GELECEĞİ

Muhammet Fatih GENÇ¹

Giriş

Osmanlı Devleti'nin son döneminde medrese ve din eğitiminde yapılan reformların bir sonucu olarak 1913 yılında açılan Medresetü'lEimmeve'lHutaba'dan, Cumhuriyetin ilk döneminde açılan İmam-Hatip Mekteplerine, gelişerek ve değişerek devam eden İmam-Hatip Liseleri, Türk Eğitim sistemi içerisinde kuruluşundan günümüze her zaman önemini koruyan bir eğitim kurumu olmuştur.

İlk kurulduğunda; "laikliği kurucu ilke olarak benimseyen yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi ve idari yapılanmasıyla dindar vatandaşların toplumsal taleplerini uzlaştırmaya yönelik bir "Cumhuriyet Projesi" olarak kabul edilen bu okulların; 1980'li yıllarda "Türk-İslam sentezi" olarak zuhur eden siyasi mülahazalar eksenindeki devlet politikası çerçevesinde niceliksel ve niteliksel olarak dönüşüm geçirdiği söylenebilir. 1990'lı yıllarda söz konusu eğitim kurumları "siyasal İslam'ın arka bahçesi" nitelemesiyle "tehdit unsuru" olarak görülmeye başlanmış ve 28 Şubat 1997 post-modern askeri darbesi sonrasında İmam-Hatip Liselerinin varlığı salt "din görevlisi ihtiyacına" indirgenmiştir. 3 Kasım 2002'de Ak Parti'nin iktidara gelmesiyle bu okulların önündeki engeller zaman içerisinde ortadan kalkmış ve eski itibarına tekrar kavuşmuştur.

Bu süreçte 2011 ve 2012 yılları İmam-Hatip Liseleri için dönüm noktası olmuştur. 2011 yılında İmam-Hatip Liseleri mezunlarına yönelik haksız katsayı uygulaması son bulurken, 2012 yılında 6287 sayılı kesintili 12 yıllık zorunlu eğitim yasasının kabul edilmesiyle bu okulların ortaokul kısmı tekrar açılarak kısa zaman içerisinde İmam-Hatip Lisesi sayısı müstakil ortaokul kısımları ile birlikte 4000'e ulaşırken bu okullarda okuyan öğrenci sayısı ise bir milyonu aşmıştır.

Türkiye'de din eğitimi ve öğretimi tecrübesinin en önemli kurumlarından biri olan İmam Hatip Liselerinin, 4+4+4 adıyla bilinen yeni eğitim yasasının ortaokullarda seçmeli din derslerine yer vermesiyle birlikte miadını doldurduğu tartışmaları gündeme gelmiştir. Bu tartışmalar, din eğitiminin özelleşerek din öğretiminin dini cemaatlere bırakılması ve zorunlu din derslerinin kaldırılması gerektiğine yönelik görüşleri karşımıza çıkarmıştır. Tüm bunlara ek olarak hükümetin vermiş olduğu tüm desteğe rağmen İmam-Hatip Liselerinin diğer okullara göre akademik başarıyı

¹ (Doç. Dr.) Kocaeli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, mfgenc@hotmai.com

yönlendirme yapılırken her kesimden öğrencinin ilgisini çekmek için İmam-Hatip-lerin lise kısımlarına Farabi Liseleri, İbni Sina Liseleri, Mevlana Liseleri vb dünya tarihinden bilim alanında ün sahibi Türk-İslam büyüklerinin ismi verilebilir.

İmam-Hatip Liselerinin bu ülkenin geleceğinde yer alabilmesinin koşullarından bir diğeri ise bu okullarda görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin iyi yetiştirilmesidir. Bu bağlamda İlahiyat Fakültelerinin niteliksel olarak kalitelerinin artırılması bu okulların geleceğini doğrudan etkileyecektir. Bu bağlamda İlahiyat Fakülteleri bünyesinde “İmam-Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenliği Bölümü” açılarak meslek dersi öğretmeni kalitesinin artırılması gereklidir. Bu bölüm açılmadığı takdirde mezun olduğunda hangi alanda görev yapacağı tam olarak belli olmayan ve mezun olan öğrencinin konsantrasyonunu ve motivasyonunu olumsuz etkileyen İlahiyat lisans programının tek başına İHL meslek dersi öğretmeni ihtiyacını karşılaması yeterli olmayacaktır.

Son olarak İmam-Hatip Liseleri öğretim programları, teorinin yanında staj ve uygulama dersleri ile zenginleştirilmelidir. Burada unutulmaması gereken nokta, İHL'lerin öğretim programları hazırlanırken bu okullar sadece din görevlisi yetiştiren bir kurum olarak düşünülmemelidir. İHL'ler Türkiye’de çocuğunun din eğitimi almasını isteyen ailelerin tek alternatifi olan okullardır. Gelecek planlamasında bu okulların Anadolu Öğretmen Liselerinin Eğitim Fakültesine öğrenci hazırlaması gibi İHL'ler de İlahiyat Fakültesine öğrenci hazırlamalıdır. Bu bakımdan İHL'lerin programının hem öğretmenlik hem de din görevliliğini kapsayacak şekilde hazırlanması bu okulların gelecek planlaması açısından önemli olacaktır. Öğretim programlarının yanında İHL'lerin fiziki durumları geliştirilerek öğretim teknolojileri ve materyal açısından yeterli düzeyde donatılmalı ve geleceğin Türkiye’sindeki yerini sağlam bir şekilde alması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- BOZAN İrfan (2007), *Devlet ile Toplum Arasında Bir Okul: İmam Hatip Liseleri-Bir Kurum:D.İ.Başkanlığı*, İstanbul, TESEV Yayınları.
- CERRAH Lokman (2010), *İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin “Din-Toplum İlişkileri” Konusundaki Mülhazaları (Erzurum Örneği)*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Y. Lisans Tezi,.
- Din Eğitimi Raporu*(1995), Ankara Merkez İmam Hatip Lisesi Öğrencileri ve Mezunları Vakfı.
- Din Öğretimi YEP 2016 Yılı Raporu* (2016),<https://www.memurlar.net/haber/638373/teog-da-en-yukse-ortalama-imam-hatip-okullarinda.html>
- DİNÇER Alaaddin (2016), Günümüzde İmam-Hatip Okullarının Liselerinin Akademik Başarısı, www.egitimajansi.com
- DOĞAN Ahmet (2006), *1997 Yılından Günümüze İmam-Hatip Liselerindeki Gelişmeler (Adana Örneği)*, Adana,Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Y.Lisans Tezi.
- İmam Hatip Liseleri- Efsaneler ve Gerçekler* (2004), İstanbul, TESEV Yayınları.
- GENÇ, M.Fatih (2015), 2023 ve 2071 Türkiye’sinde İmam Hatip Liseleri, *Eğitime Bakış Dergisi*, Sayı 11
- KAHVECİOĞLU Aysegül (2017), İmam-Hatip Mezunu Sayısı Kontrolsüz Arttı, <http://www.milliyet.com.tr/-imam-hatip-mezunu-sayisi-gundem-2392286/>
- MÜCAHİT Mustafa (2016), *Öğrencilerin Gözüyle İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Ve Meslek Dersleri Öğretmenleri (Sivas İli Örneği)*, Sivas, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ONAT Hasan (2003), *Türkiye’de Din Anlayışında Değişim Süreci*, Ankara, Ankara Okulu Yayınları.
- ÖCAL Mustafa (1997), *İmam-Hatip Liseleri ve İlköğretim Okulları*, İstanbul, Ensar Neşriyat.

ÖZCAN Faruk (2006), *Sosyo-İdeolojik ve Sembolik Yönüyle Türkiye’de Örgün Din Eğitimi: İ.H.L. Örneği, Bursa, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*

SELÇUK Mualla (1999), *Teori ve Pratik Açmazlarıyla Kültürel Miras Öğretimini Sorgulayan Bir Deneme*, Ankara, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Özel Sayı.

SOYLU Ömer (2013), *Türk Din Eğitimi ve İmam-Hatip Liseleri*, Kahramanmaraş, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Y.Lisans Tezi.

TAŞÇI Cuma (2006), *İmam-Hatip Liselerinde Meslek Dersi Öğretiminin Yeterlik Durumu ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Temel Yeterliklere Sahip Olma Düzeyleri*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Y.Lisans Tezi.

Türkiye’de Din Eğitimi ve Öğretimi(İHL"nin Kuruluşunun Kırkinci Kuruluş Yılı Münasebetiyle Tartışmalı İlmi Toplantı) (1993), İstanbul, İslam Medeniyeti Vakfı,

ÜNSÜR Ahmet (2005), *Kuruluşundan Günümüze İmam Hatip Liseleri*, İstanbul, Ensar Neşriyat.

USTA Özlem (2018), İmam Hatibe Anadolu Sınıfı Geliyor, <https://www.aydinlik.com.tr/imam-hatibe-anadolu-lisesi-sinifi-geliyor-egitim-agustos-2018>.

YILMAZ Hüseyin (2003), *Din Eğitimi ve Sosyal Barış*, İstanbul, İnsan Yayınları.